

Res amenaça el castellà

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, Editorial, 29.06.08

El Manifiesto por la lengua común, promogut per Fernando Savater i al qual s'han adherit intel·lectuals d'expressió castellana amb una obra que respectem, ha obert una capsa de Pandora sense res a dins més que els tòpics i llocs comuns d'un conflicte polícolingüístic pràcticament inexistent, si més no a Catalunya. La sensació que, animats per les millors intencions, els firmants del manifest s'han prestat a la manipulació política de la dreta intransigent s'imposa a qualsevol altra consideració: ni el castellà està per fortuna en retrocés ni les altres llengües espanyoles són una amenaça per a ningú. Sinó al contrari, la cohesió social preval allà on el castellà comparteix l'espai lingüístic amb una altra llengua, tant a Euskadi com a Galícia, les Balears, València i Catalunya.

La immersió lingüística ha obtingut un èxit acadèmic indiscutible i no és cap "abús", com diu el manifest. Ben al contrari, ha permès que els estudiants acabin el cicle obligatori amb un coneixement semblant de castellà i català, i si s'arriba a la conclusió que els nostres joves tenen un domini deficient dels dos idiomes, s'ha d'atribuir a la debilitat general del nostre sistema educatiu i no a la immersió. És més, les proves d'accés a la universitat celebrades aquest mes han presentat una nota mitjana en el castellà (6,25) superior a la del català (5,52).

D'acord amb la llei

El Tribunal Constitucional i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya han confirmat que el sistema s'até a la llei, amb independència del fet

que l'Administració ha de complir determinades condicions per garantir l'educació en castellà dels nens els pares dels quals així ho desitgen. I, per descomptat, si aquest requisit no es complís, s'hauria de posar remei a aquesta situació, que en qualsevol cas afecta un nombre francament petit de famílies. Com que el bilingüisme és la norma --i EL PERIÓDICO, que s'edita simultàniament en català i en castellà, n'és la millor prova d'això--, res justifica que s'enquistin en l'engranatge educatiu aquells casos concrets que poden acabar enterbolint la realitat.

L'ensenyament i, per extensió, la vida quotidiana a tot arreu, no es pot regular des d'enfocaments polititzats tan respectables com reduccionistes. El règim lingüístic que regeix a les nostres aules ha de quedar a criteri dels especialistes en la matèria i no dels polítics, perquè, en aquest cas, es dóna peu a situacions tan poc exemplars com l'estira-i-arronsa per a la implantació de la tercera hora de castellà, posposada un any per deixar reposar les aigües d'ERC. Però deduir del que s'ha dit que ens trobem davant d'"imposicions abusives", com diu el manifest, és una exageració.

Així mateix, també sembla exagerat presentar la situació a les comunitats bilingües com la pròpia d'un règim permanent d'imposicions i sancions. Segurament, els governants catalans no han tingut sempre el punt de prudència i contenció desitjables, però d'aquí a deduir que es coarta la llibertat dels ciutadans hi ha un abisme que sembla que els firmants del manifest s'han atrevit a travessar d'una sola gambada.

Canvis innecessaris

És igualment exagerat reclamar del Parlament "una normativa legal de rang adequat" --sense descartar la reforma de la Constitució-- per salvar el castellà de les presumptes amenaces que s'abaten damunt seu, com es recull al manifest. N'hi ha prou de navegar pel dial radiofònic o fer una repassada als canals de televisió, n'hi ha prou d'entrar en una llibreria o acostar-se a un quiosc de premsa, per adonar-se que la conflictivitat lingüística és inexistent i la debilitat del castellà, un espantall per alarmar persones poc informades o per sacsejar la política.

En suma, els firmants del manifest transmeten a la societat catalana --també a les de les altres comunitats amb llengua pròpia-- que, una vegada més, els intel·lectuals d'expressió castellana es desentenen de la sort del català i que només es mobilitzen per consagrar una situació objectiva de privilegi. Un esforç del tot innecessari perquè també a Catalunya s'entén que la cultura castellana --escriptors, editorials, tradicions, la immigració de la postguerra-- forma part de la seva pròpia cultura, i rara vegada s'ha posat en dubte aquesta dada essencial per comprendre el teixit de la identitat catalana.